گزارش خبری

بحران در حریم

شرق: در حالی که پایتخت با مشکلات گسترده‌ای در حوزه توسعه بی‌ضابطه و تجاوز به حریم شهری روبه‌روست، لغو بخش‌نامه مدیریت یکپارچه حریم تهران از سوی وزارت کشور، به موضوعی پرحاشیه در فضای مدیریت شهری بدل شده است. از دید مسئولان شورای شهر تهران، این تصمیم نه‌تنها موجب چنددستگی و هرج‌ومرج در سیاست‌گذاری کلان می‌شود، بلکه دست زمین‌خواران و سودجویان را در تغییر کاربری‌های غیرقانونی باز می‌گذارد.

روز گذشته مهدی چمران برای دومین بار هشدار داد که تجاوز به زمین‌های عمومی و بی‌برنامگی‌ها شروع شده است. کشمکشی در مناطق ۱۷، ۱۸ و ۱۹ ایجاد شده و درگیری‌هایی بین شهرداری‌های مناطق با شهرداری دیگر شهرها وجود دارد و بلبشویی ایجاد شده و نمی‌دانم چه چیزی عاید آنها می‌شد که بخش‌نامه صادر کرده‌اند. مردم قطعا سود نمی‌برند و کارخانه‌خواران و زمین‌خواران سود خواهند برد. با وزیر کشور و استاندار نامه‌نگاری‌هایی صورت گرفته و امیدواریم به خودشان بیایند و وضعیت را درست کنند.

لطف‌الله فروزنده، معاون هماهنگی امور مناطق شهرداری تهران هم از مسئولان، دولت و وزارت کشور درخواست کرد اختیار اقدامات درخصوص حریم پایتخت به شهرداری تهران بازگردد.

او با اشاره به ساخت‌وساز غیرمجاز در پایتخت، گفت: ساخت‌وساز در حریم شهر تا حدودی به صورت غیرقانونی انجام می‌شود. در گذشته، مسئولیت حریم شهر در دوران استاندار قبل تهران به شهرداری تهران واگذار شده بود و با قاطعیت با متخلفان برخورد کردیم و روند مشخصی به آن دادیم، اما متأسفانه اخیرا بخش‌نامه‌ای صادر شده که طی آن اختیار حریم از شهرداری تهران گرفته شده و این موضوع مشکلاتی ایجاد کرده است.

وی ادامه داد: هم وزیر کشور و هم مجموعه دولت چنین دیدگاهی دارند که شهرداری باید متولی آنجا باشد تا بتواند نظارت لازم را اعمال کند و ما نیز اعلام کرده‌ایم که نظارت را بر عهده می‌گیریم، تسهیلگری انجام می‌دهیم و هر منبع درآمدی که حاصل شود برای خود حریم هزینه خواهد شد. به‌هیچ‌وجه پول در جای دیگری هزینه نخواهد شد؛ یعنی عوارضی که برای ساخت‌وساز دریافت می‌شود، در خود آن حریم برای توسعه سرانه‌ها استفاده خواهد شد.

معاون هماهنگی امور مناطق شهردار تهران از مسئولان دولت و وزارت کشور درخواست کرد: طرحی را که ما در دوران استانداری قبلی برنامه‌ریزی کرده و توانسته بودیم نظارت خوب و مؤثری در حریم اعمال کنیم، احیا کنند تا بتوانیم حریم را در یک چارچوب قانونی و منطقی گسترش دهیم؛ به‌گونه‌ای که هم مردم بتوانند مجوز ساخت بگیرند و کارهایشان را انجام دهند و هم دست زمین‌خواران و واسطه‌ها کوتاه شود و در نهایت بتوانیم موضوع سرانه‌ها را نیز پیگیری کنیم.

وی با اشاره به سرانه فضای سبز در سطح مناطق تهران، اظهار کرد: در تهران وضعیت سرانه فضای سبز خوب است؛ به طوری که سرانه فضای سبز نزدیک به ۱۷ مترمربع برای هر نفر است. در برخی از مناطق، این سرانه به ۲۸ مترمربع نیز می‌رسد؛ اما در مناطق مرکزی سرانه پایین‌تر است چراکه زمین در دسترس وجود ندارد.

فروزنده ادامه داد: یکی از مباحث ما این است که تمامی جرائمی که بابت فضای سبز دریافت می‌شود، در یک حساب مشخص نگهداری شده و صرف خرید زمین برای توسعه فضای سبز می‌شود. به طور مثال منطقه ۸ به شدت با کمبود فضا مواجه است، اما با تدبیری که اندیشیده شد، توانستند ۱۰ پارک محلی ایجاد کنند.

معاون شهردار تهران اضافه کرد: ما در تهران به دنبال آن هستیم که در هر حال املاکی را از مردم خریداری و تجمیع کنیم و فضای سبز ایجاد کنیم. توجه بیشترمان به‌ویژه در مناطق مرکزی است که با کمبود فضا مواجه‌اند و تلاش داریم سرانه مناسبی برای آنها فراهم کنیم.

هفته گذشته رئیس شورای شهر تهران با انتقاد شدید از لغو بخش‌نامه مدیریت یکپارچه حریم پایتخت، این تصمیم را خطایی استراتژیک دانست که به افزایش ساخت‌وسازهای غیرقانونی و اتلاف سرمایه‌های ملی منجر شده است. مهدی چمران گفت: چرا باید در موضوع حریم با شهرستان‌های اطراف دچار مشکل شویم؟ چه مسئله‌ای با این مناطق داریم که باید برای آن هزینه سنگینی مانند این حریم‌پراکنی پرداخت کنیم؟ استاندار پیشین با درایت و عقلانیت، مسئولیت مدیریت حریم را به شهرداری سپرد. اما متأسفانه این تصمیم مدبرانه توسط استاندار جدید یا معاون وزیر کشور لغو شد.

چمران با اشاره به تبعات این لغو گفت: ساخت‌وسازهای غیرقانونی امروز به‌شدت افزایش یافته‌اند. بعدا قوه قضائیه وارد عمل می‌شود و بناها را تخریب می‌کند؛ این یعنی ثروت ملی را زیر خاک می‌کنیم. چرا از ابتدا قانونی و اصولی عمل نمی‌کنیم؟ چرا مصوبه شورای عالی معماری و شهرسازی که در حضور رئیس‌جمهور وقت، شهردار وقت، وزیر مسکن و دیگر مسئولان تصویب شد، اجرا نمی‌شود؟ به‌راحتی نادیده گرفته می‌شود.

مهدی عباسی، رئیس کمیسیون شهرسازی و معماری شورای شهر تهران هم لغو مدیریت یکپارچه حریم را اقدامی نادرست توصیف کرد که نظم شهری و برنامه‌ریزی کلان را زیر سؤال می‌برد.

مهدی عباسی با اشاره به سوابق تصمیمات قبلی گفت: در نامه استاندار سابق تهران، موضوع واگذاری مدیریت حریم به شهرداری تهران بر اساس طرح ساختاری حریم مطرح شده بود اما متأسفانه، تحت فشار برخی تقاضاها از سوی شهرستان‌های اطراف و تمایل استانداری برای پاسخ به این درخواست‌ها، این تصمیم لغو و مدیریت حریم بین شهرستان‌ها تقسیم شد.

عباسی هشدار داد: این تصمیم‌گیری نوعی بی‌نظمی و آنارشی در مدیریت شهری ایجاد می‌کند و تمرکزگرایی مفید را به تمرکززدایی مضر تبدیل خواهد کرد. چنین بخش‌نامه‌هایی راه مداخلات بی‌ضابطه را باز می‌گذارند.

او راه‌حل را در ایجاد یک ساختار مشترک دانست و گفت: نهادی مشترک با حضور شهرداری تهران و شهرستان‌های پیرامونی باید تشکیل شود تا به‌صورت هماهنگ و قانونی عمل کند.

عباسی تأکید کرد: ادامه این روند آسیب‌زا، نه‌تنها تهران، بلکه کل کشور را متأثر خواهد کرد. بازنگری در این تصمیم یک ضرورت راهبردی برای آینده پایتخت است. رئیس کمیته شفافیت و شهر هوشمند شورای شهر تهران نیز از وضعیت نابسامان ساخت‌وساز در حریم پایتخت ابراز نگرانی کرد و خواستار تعیین سریع نهاد متولی این حوزه شد. احمد صادقی با اشاره به سابقه ساخت‌وسازهای غیرمجاز گفته است: بخشی از این مشکل به سیاست‌های کلان در مدیریت شهری بازمی‌گردد؛ چراکه این نوع ساخت‌وساز برای شهرداری‌ها درآمدزاست.

او مدعی شد: برخی شهرداری‌ها چشم خود را روی تخلفات می‌بندند تا پرونده‌ها به کمیسیون ماده ۱۰۰ برود و جریمه‌ای بیشتر از عوارض معمول اخذ شود؛ این رویه به یک منبع درآمد پایدار تبدیل شده است.

صادقی با هشدار درباره فشار بر زیرساخت‌های شهری افزود: برخی از این ساخت‌وسازها کاملا بدون نظارت انجام می‌شود. افزایش جمعیت بدون برنامه‌ریزی باعث بحران‌های شهری، از جمله در حوزه فاضلاب شده است.

او گفت: مشکل فقط نبود قانون نیست، بلکه آشفتگی میان دستگاه‌های متولی باعث شده وضعیت حریم شهر تهران به نقطه بحرانی برسد. هنوز مشخص نیست متولی این حوزه چه نهادی است.

لایحه پرحاشیه شهرداری برای سرمایه‌گذاری در تولید، زیر ذره‌بین شورا

رؤیاهای طلایی زاکانی در وقت اضافه

عکس: مجتبی عربزاده، آژانس عکس تهران

نورا حسینی: در سال پایانی فعالیت دوره ششم مدیریت شهری تهران، لایحه‌ای تحت عنوان «چگونگی سرمایه‌گذاری برای تولید در کلیه حوزه‌های شهری» به صحن شورا آمد؛ لایحه‌ای که به اعتقاد کارشناسان در ظاهر می‌کوشد با ادبیاتی توسعه‌گرا، پاسخ‌گوی شعارهای کلان همچون «حمایت از تولید» باشد، اما در باطن، پرسش‌های بنیادینی درباره حدود اختیارات شهرداری، ظرفیت‌های واقعی مالی شهر، سازوکارهای شفاف نظارتی و نسبت آن با نهادهای ملی و اسناد بالادستی ایجاد می‌کند. تقابل دیدگاه‌ها در شورا از نگرانی نسبت به عبور شهرداری از وظایف ذاتی‌اش تا انتقاد از کلی‌گویی‌های مالی بی‌پشتوانه تنها بخشی از گره‌های این لایحه است؛ گره‌هایی که اگر با نگاه کارشناسی و سیاست‌گذاری شفاف باز نشوند، ممکن است به ابزاری برای انحراف منابع عمومی، رانت‌های پنهان یا حتی بهره‌برداری‌های سیاسی در آستانه تحولات انتخاباتی بدل شوند.

موضوعی که در صحن شورا هم به آن اشاره شد و برخی از اعضای شورا به مبهم‌بودن ساختار لایحه و نبود شفافیت در تعریف مصادیق سرمایه‌گذاری اشاره کردند و هشدار دادند که اعطای اختیارات گسترده به شهرداری بدون ارائه برنامه اجرائی مشخص، به معنای کنارگذاشتن نقش نظارتی شوراست. از این منظر، لایحه بیشتر شبیه یک «چک سفیدامضا» است که می‌تواند زمینه‌ساز بروز رانت، فساد یا انحراف از مأموریت‌های قانونی شود.

بهروز شیخ‌رودی، کارشناس مالیه و اقتصاد شهری، درباره لایحه پیشنهادی زاکانی «چگونگی سرمایه‌گذاری برای تولید در کلیه حوزه‌های شهری» به خبرنگار «شرق» گفت: سال گذشته در چنین روزهایی زاکانی در قامت یک کاندیدای انتخابات ریاست‌جمهوری از «یارانه طلا» و... حرف می‌زد تا بتواند رأی مردم را از آن خودش کند، اما متأسفانه تا آخر نماند که ببینیم مردم به این وعده‌ها روی خوش نشان می‌دهند یا نه! اکنون اما زاکانی در وقت اضافه مدیریت شهری دوره ششم به بهانه اجرای شعار سال یادش افتاده که بیاید و از شورا مجوز «تأسیس نهاد مالی»، «انتشار اوراق گواهی سپرده مدت‌دار خاص»، «بازارگردانی گواهی سپرده کالایی»، «ایجاد سکوی تأمین مالی جمعی»، «انتشار اوراق تسویه خزانه شهرداری»، «صندوق تأمین مالی شهرداری» و... را بگیرد!

این کارشناس مالیه و اقتصاد شهری، در ادامه با اشاره به سهام‌داری شهرداری تهران در بانک شهر به «شرق» گفت: شهرداری تهران هم‌اکنون سهام‌دار بانک شهر است و علاوه بر ظرفیت‌های بانک شهر از نهادهای مالی دیگری همچون شرکت سرمایه‌گذاری، شرکت سبدگردان، صندوق ذخیره و... برخوردار است، بنابراین اگر زاکانی قصد استفاده از ظرفیت و ابزارهای بازار سرمایه را از ابتدای دوره ششم داشت مشکل و مانعی بر سر راهش نبود، اما حالا در وقت اضافه مدیریتش یکدفعه یادش افتاده که بیاید و پیشنهادهایی مثل «انتشار اوراق تسویه خزانه شهرداری» را روی میز چمران بگذارد که حتی پس از تصویب شورا، نهادهای ناظر بازار پول و سرمایه اجازه انتشار آن را تا زمان تهیه و تصویب ضوابط و دستورالعمل‌های اجرائی مربوط در شورای عالی بورس و... به شهرداری تهران نخواهند داد.

شیخ‌رودی در ادامه با اشاره به ادعاهای مطرح‌شده در دوره ششم برای فروش املاک شهرداری در بورس به خبرنگار «شرق» گفت: شهرداری تهران که برخلاف ادعاهای پرسروصدای زاکانی و معاونانش نتوانست بیشتر از یک ملکش را در بورس عرضه کند و به علت مشکلات اعتباری توان استفاده کامل از ظرفیت قانونی انتشار اوراق مشارکت که برابر قانون پرداخت ۵۰ درصد اصل و سودش را دولت تعهد و ضمانت می‌کند، ندارد، با قول ایجاد نهاد مالی جدید و وعده استفاده از ابزارهای مالی توسط زاکانی در وقت اضافه مدیریتش کاری از پیش نخواهد برد.

معاون پیشین محاسبات و پایش عملکرد شورای شهر تهران در ادامه با اشاره به اعداد و ارقام مطرح‌شده در این لایحه گفت: شهرداری تهران که برای پرکردن خزانه‌اش در سال ۱۴۰۴ به اعمال تخفیف پلکانی تا ۳۲ درصد روی آورده است، با کدام منابع و چگونه می‌خواهد تا ۱۰ هزار میلیارد تومان برای خریدوفروش سهام شرکت‌ها تأمین کند یا ۳۰ هزار میلیارد تومان در صندوق‌ها سرمایه‌گذاری کند؟! این اعداد و ارقام و واقعیت‌های مالی چگونگی پرکردن خزانه شهرداری زنگ هشداری برای اعضای شورای شهر تهران است که مراقب باشند در وقت اضافه مدیریت شهری به نام تأسیس این نهادهای مالی خدای ناکرده منابع مالی شهر حیف و میل نشود و از سوی دیگر شهرداری ملزم شود که اساسنامه هر یک از این نهادها را پیش از اقدام به تأسیس برای تصویب به شورای شهر ارائه کند تا همه اقدامات شهرداری تحت نظارت شورای شهر انجام شود.

شهرداری به دنبال چک سفید امضا است

مهدی اقراریان، رئیس کمیته نظارت شورای اسلامی شهر تهران هم درباره انتقادهایی که در صحن علنی در جریان بررسی این لایحه مطرح کرد، با اشاره به برخی رفتارهای اخیر مدیریت شهری به «شرق» گفت: به نظر می‌رسد شهرداری تهران در سال پایانی دوره شورا تلاش دارد از طریق مصوبات صحن شورا چک سفیدامضا دریافت کند. هر بار نکاتی را در صحن شورا مطرح می‌کنیم، شاهد هجمه‌های سازمان‌یافته در فضای مجازی هستیم. واقعا این سؤال مطرح است که چه کسانی از حمله به منتقدان آقای زاکانی نفع می‌برند؟ به نظر می‌رسد آرایش سیاسی جدیدی در حال شکل‌گیری است و یاران آقای زاکانی در حال برنامه‌ریزی برای حضور پررنگ در شورای آینده هستند. از همین رو، تحمل نقد برایشان دشوار است.

او ادامه داد: در موضوع مقرره‌گذاری نیز شاهدیم که شهرداری گاهی تلاش دارد بدون در نظر گرفتن جایگاه قانونی شورا، اختیارات گسترده‌ای برای خود تعریف کند. البته باید از کمیسیون برنامه و بودجه شورا تشکر کرد که بخش‌هایی از لایحه پرمسئله‌ای که از سوی شهرداری ارائه شده بود را تعدیل کردند، اما همچنان نیاز به اصلاحات جدی در صحن وجود دارد.

ریسک لایحه سرمایه‌گذاری برای تهران

در صحن شورای شهر هم دیدگاه‌های متفاوتی درخصوص این لایحه مطرح شد. ناصر امانی، عضو شورای شهر تهران یادآور شد: این لایحه بر تمامی مأموریت‌های شهرداری تأثیر خواهد گذاشت. اولین تأثیر آن بر توسعه متوازن شهری است که جزء مأموریت‌های اصلی شهرداری است. در مصوبه کمیسیون، به چهار ماده مهم در این راستا پرداخته شده که تغییرات زیادی نسبت به لایحه اولیه شهرداری داشته است. توجه به پروژه‌های مشخص و الزام به بازنگری سالانه، زمینه توسعه متوازن‌تر را تقویت کرده و به توسعه مناطق کمتر برخوردار کمک می‌کند. به علاوه، توجه به بازآفرینی صنعتی و تعریف پهنه‌های جدید و حمایت از تولیدکنندگان صنعتی می‌تواند از تمرکز صرف بر پروژه‌های عمرانی یا خدماتی جلوگیری کرده و به توسعه متوازن کمک کند. با این حال، باید توجه داشت که این چهار ماده دقیقا در راستای مأموریت شهری و توسعه متوازن شهری هستند.

اگرچه این مصوبه اعضا، جنبه‌های مثبتی هم دارد، اما دو ریسک اساسی نیز وجود دارد؛ نخست، اگر انتخاب پروژه‌ها و تخصیص منابع بدون مطالعات دقیق و نیازسنجی منطقه‌ای انجام شود، ممکن است خطر توسعه نامتوازن و تشدید نابرابری‌ها باقی بماند. دوم، تمرکز بر پروژه‌های درآمدزا ممکن است موجب محرومیت مناطق محروم از سرمایه‌گذاری کافی شود. در نهایت، نوسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد دو ماده در این مصوبه را به خود اختصاص داده که در ادامه باید به آنها توجه بیشتری شود.

به گفته او؛ این مصوبه، برخلاف لایحه اولیه شهرداری، رویکردی فعال‌تر برای نوسازی بافت‌های فرسوده اتخاذ کرده است. ایجاد محلات جدید مقاوم و دارای تمام نیازمندی‌ها می‌تواند کیفیت زندگی ساکنان این مناطق را بهبود ببخشد و از تخریب بافت اجتماعی جلوگیری کند. با این حال، دو ریسک عمده نیز وجود دارد: اولا، اگر مشوق‌ها و سیاست‌های حمایتی هدفمند نباشد، ممکن است ساخت‌وسازهای لوکس و غیرقابل دسترس برای ساکنان اصلی ایجاد شود که در نتیجه، باعث جابه‌جایی جمعیتی و تخریب بافت فرهنگی شود. دوم اینکه، نبود پیوست اجتماعی و فرهنگی برای پروژه نوسازی می‌تواند منجر به نارضایتی اجتماعی شود.

امانی اضافه کرد: موضوع بعدی، توجه ویژه به توسعه حمل‌ونقل و زیرساخت‌های شهری است. در این زمینه، ماده ۵ این مصوبه به بهینه‌سازی حمل‌ونقل بار از طریق استفاده از باراندازها و خطوط مترو و راه‌آهن پرداخته است. ماده ۶ به تهیه و پیاده‌سازی نظام جامع حمل‌ونقل کالا و انبارداری و ماده ۱۰ نیز به انتشار اوراق مالی برای توسعه پروژه‌های شهری، به‌ویژه در حوزه حمل‌ونقل و زیرساخت اشاره دارد.

ارزیابی ما از این سه ماده این است که مصوبه کمیسیون به یکی از اساسی‌ترین معضلات شهر تهران، یعنی حمل‌ونقل، پرداخته است. امکان تأمین مالی پروژه‌های حمل‌ونقل از طریق اوراق مشارکت و جمع‌سپاری مالی می‌تواند به تسریع توسعه این بخش کمک کند. با این حال، ریسک‌هایی هم وجود دارد. اگر توسعه حمل‌ونقل بار با برنامه‌ریزی جامع و هماهنگی با سایر بخش‌ها انجام نشود، ممکن است نیاز به امکانات‌سنجی دقیق و مطالعات مناسب نباشد، که در این صورت ممکن است منابع هدر برود.

عضو کمیسیون برنامه و بودجه شورای شهر تهران گفت: درخصوص بهبود کیفیت و کمیت خدمات در شهر، سه ماده از این مصوبه (ماده ۱۱، ۱۶ و ۱۸) به تشکیل صندوق توسعه و تسریع در صدور مجوزها تأکید دارند که می‌تواند به شفافیت مالی و کاهش ریسک‌های پرداخت و تضامین کمک کند. این اقدامات می‌توانند به بهبود کیفیت خدمات و رضایت ذی‌نفعان منجر شوند.

تعریف سبد پروژه‌های مشارکتی با بنگاه‌های بزرگ، امکان اجرای پروژه‌های پیچیده‌تر را فراهم می‌کند. اما ریسک این بخش این است که اگر اجرای این مواد با نظارت کافی و شفافیت کامل همراه نباشد، ممکن است به فساد، رانت و نارضایتی منجر شود و همچنین نبود شاخص‌های ارزیابی کیفی و کمی، سنجش موفقیت این اقدام را دشوار می‌کند.

او ادامه داد: موضوع دیگر توجه به توسعه زیرساخت‌های شهری است که در مواد ۲ و ۱۰ مصوبه مورد تأکید قرار گرفته است. این مصوبه با استفاده از ابزارهای نوین مالی، ظرفیت رشد و ارتقای زیرساخت‌های شهری را افزایش داده است. دو ریسک در این زمینه وجود دارد: اولا، اگر فرایند خرید و تأمین کالاها و خدمات شفاف نباشد، خطر فساد و هدررفت منابع وجود دارد. همچنین خرید تضمینی فولاد یا خدمات باید بر اساس نیاز واقعی و قیمت مناسب انجام شود تا از تحمیل هزینه‌های اضافی به شهرداری جلوگیری شود.

امانی گفت: در مورد حمایت از مراکز نوآوری و استارتاپ‌ها، این مصوبه می‌تواند به رشد اقتصاد دانش‌بنیان و ایجاد اشتغال پایدار کمک کند. ریسک‌های این سیاست شامل نیاز به انتخاب دقیق شرکت‌ها، نظارت مستمر و حمایت از نوآوری است. همچنین نیاز به شاخص‌های ارزیابی عملکرد برای سنجش موفقیت این پروژه‌ها نیز احساس می‌شود.

به اعتقاد این عضو شورا، اگرچه این لایحه در صورت تصویب نقاط قوت فراوانی دارد، اما باید دستورالعمل‌های اجرایی شفاف و دقیقی برای موارد کلیدی تدوین شود تا از فساد و رانت جلوگیری شود. همچنین نیاز به نظارت دقیق و شفافیت کامل در تمامی مراحل اجرائی برای اطمینان از موفقیت این پروژه‌ها و حفاظت از منابع عمومی ضروری است.

او ریسک‌های حقوقی و مالی را یکی از ریسک‌های این لایحه دانست و گفت: عدم توانایی شهرداری در بازپرداخت اصل و سود اوراق یا اجرای تعهدات خرید تضمینی می‌تواند منجر به نکول تعهدات مالی شود. همچنین قیمت‌گذاری محصولات یا خدمات پروژه‌های سرمایه‌گذاری ممکن است با قوانین ناظر بر قیمت‌گذاری خدمات عمومی در تعارض باشد. همچنین استفاده از منابع بودجه برای پرداخت هزینه فسخ قراردادها باید با محدودیت‌های مصرف بودجه عمومی همخوانی داشته باشد. همچنین برخی مواد نیاز به دستورالعمل‌های اجرایی دقیق دارند تا از تفسیرهای سلیقه‌ای و ایجاد رانت جلوگیری شود. نبود سقف مشخص برای برخی تعهدات مانند تضمین سود یا خرید تضمینی می‌تواند تعهدات مالی غیرقابل کنترلی ایجاد کند.

تغییر کاربری بوستان‌ها به بهانه توسعه فناوری

مهدی پیرهادی هم در این جلسه گفت: امسال که تمرکز بر سرمایه‌گذاری در تولید قرار گرفته اقدام خوبی است. اما ای کاش برای هریک از این موضوعات، کمیته‌ای تخصصی شکل می‌گرفت تا بررسی دقیق‌تری صورت گیرد. هرکدام از این موضوعات، ابعاد کلانی دارند که نمی‌توان به‌صورت یکباره در صحن شورا درباره آنها تصمیم‌گیری کرد. به عنوان نمونه، توسعه کارهای فناوری مطرح شده اما هنوز مشخص نیست که این توسعه قرار است در کدام نقاط شهر انجام شود.

پیرهادی گفت: چند سال است که درباره وضعیت بوستان ولایت صحبت می‌کنند و هنوز تعیین‌تکلیف نشده است. حالا گفته می‌شود بخشی از بوستان به فضای علم و فناوری اختصاص پیدا کند، در حالی که طراحی آن اساسا باید دقیق و با نظر متخصصان صورت پذیرد.

او تأکید کرد قرار بود بخش‌های فرسوده‌ای تخریب شده و بوستانی مناسب شکل بگیرد، نه اینکه کارکرد فضای سبز را به چالش بکشیم. پارک علم و فناوری با بوستان‌های شهری تفاوت ماهوی دارد. نباید تصور شود که پارک علم و فناوری باید در فضای بوستانی احداث شود؛ این فضاها باید در زمین‌های خالی و مناسب احداث شوند.

پیرهادی افزود: برخی از اختیاراتی که در این طرح‌ها لحاظ می‌شود، نیاز به تطبیق و بررسی دارد و نمی‌توان صرفا در یک جلسه شورا درباره آن تصمیم‌گیری کرد. اگر صرفا بناست بگوییم این تصمیم‌ها در راستای مأموریت‌های کلی است، پس چرا در صحن شورا مطرح می‌شود؟

انتقاد از سخت‌گیری در حوزه سرمایه‌گذاری شهری

محمد آخوندی، رئیس کمیسیون برنامه و بودجه شورای شهر تهران نیز با بیان اینکه بررسی‌ها در کمیسیون مربوطه نشان داد که صلاح نیست اختیارات گسترده در قالب یک لایحه به شهرداری داده شود، پس تغییراتی دادیم، گفت: لایحه‌ای که امروز بررسی می‌شود، بر اساس نظرات تمام کمیسیون‌ها و اعضای شوراست و لایحه ۲۰ روز است که برای تمام اعضا ارسال و اصلاحات در لایحه اعمال شده است؛ کاش اعضا نگاهی به لایحه می‌انداختند، سپس انتقادات را در این جلسه مطرح می‌کردند.

مهدی چمران، رئیس شورای شهر تهران، با بیان اینکه باید اقدامات مؤثر در پی تصویب این لایحه انجام شود و یکی از بندهای این لایحه درباره مدیریت آب و برق است که اساسا با شهرداری تهران نیست، گفت: به شهرداری و شورای شهر متأسفانه نگاهی سخت‌گیرانه و تنگ‌نظرانه وجود دارد. مثلا روز گذشته در نمایشگاه گل بودیم که ناگهان آب قطع شد. حالا سؤال این است که چرا چنین مشکلی به وجود آمده؟ در واقع، مدیریت آب در دست شهرداری تهران نیست. مدیریت برق هم در اختیار شهرداری نیست. در شهرداری مدیریت در بخش‌های مختلفی وجود دارد که هیچ‌کدام به شهرداری مربوط نیست. یا مثلا ایجاد مرکز تجارت جهانی با شهرداری نیست؛ اما در طرح جامع به این اشاره شده که انبارهای بزرگ در جنوب شهر برای ایجاد مرکز تجارت جهانی در نظر گرفته شده بود. البته منظور این نیست که شهرداری تجارتخانه ایجاد کند، بلکه رونق‌بخشیدن به مرکز تجارت جهانی و راه‌اندازی آن مد نظر است. باید در نگارش متن دقت کرد که مشکلی ایجاد نشود. مهدی اقراریان، رئیس کمیته نظارت شورای شهر تهران، با اشاره به عملکرد شهرداری در برخی حوزه‌ها هم گفت: شهرداری تهران هنوز در انجام وظایف اصلی خود مانند مدیریت پسماند و جمع‌آوری زباله، پس از گذشت نزدیک به چهار سال و با وجود تغییر چندین معاون، موفق عمل نکرده است. با این شرایط، ورود به حوزه‌های جدیدی مانند استارتاپ‌ها و پارک‌های فناوری که در صلاحیت نهادهایی مانند معاونت علمی ریاست‌جمهوری است، نه‌تنها اولویت شهرداری نیست، بلکه انحراف از مسیر وظایف قانونی آن است. ما با پدیده‌ای مواجهیم که شهرداری با ارائه متونی مبهم، تلاش می‌کند مجوز کلی از شورا دریافت کند تا عملا دست خود را برای هرگونه اقدام باز بگذارد. این یعنی شورا از نقش نظارتی خود کنار گذاشته می‌شود.

در میانه بررسی، برخی از اعضا پیشنهاد برگشت لایحه به کمیسیون برای بررسی بیشتر را مطرح کردند که چمران، رئیس شورای شهر تهران، در واکنش به آنها گفت: اگر می‌خواهید، رأی بدهید که از دستور خارج شود اما آبروریزی نکنید پیشنهاد من این است که دقت کنیم و به‌جای صحبت‌کردن با هم، روی متن موضوع دقت کنیم و هوشیارانه نظر بدهیم. اینکه لایحه را به کمیسیون‌ها برگردانیم جز شرمندگی چیزی به دنبال ندارد. من امروز شرمنده‌ام.

او با بیان اینکه نگرانی و انتقاداتی داریم گفت: ما می‌خواهیم کار عملیاتی انجام دهیم و نباید تبلیغاتی صحبت کنیم. مسائل را نباید با هم ترکیب کرد.

نهایتا اعضای شورای شهر تهران تعدادی از لوایح را بررسی کردند، اما به دلیل تمام‌شدن زمان جلسه شورای شهر، ادامه بررسی بندها به جلسه آینده موکول شد.

گزارش

تغییرات مدیریتی زاکانی و دغدغه‌های کارگران شهرداری

شرق: مهدی اقراریان، عضو شورای شهر تهران، در تذکر پیش از دستور خود در جلسه امروز شورا به انتقاد از عملکرد شهردار تهران پرداخت. او از تغییرات متعدد مدیریتی در دوره زاکانی و مشکلات کارگران شهرداری سخن گفت و تأکید کرد این موارد باید مورد توجه جدی قرار گیرد.

مهدی اقراریان، عضو شورای شهر تهران، در صحن شورای شهر تهران با انتقاد از عملکرد مدیریتی شهرداری تهران، تذکری به شهردار و مجموعه مدیریتی او داد. او در سخنان خود اشاره کرد به محض اینکه منتقدان عملکرد شهرداری تذکراتی می‌دهند، برخی رسانه‌ها و گروه‌ها بلافاصله وارد پروژه تخریب می‌شوند و این اقدامات به یک رویه تبدیل شده است. اقراریان بیان کرد: «هرچقدر که به انتخابات شوراها نزدیک می‌شویم، این رویه شدیدتر می‌شود و متأسفانه تذکرهای مکرر ما به کسانی که پشت این حوادث ممکن است باشند، فایده‌ای ندارد».

او در ادامه به وضعیت مدیریتی در شهرداری تهران اشاره کرد و گفت: «ما به آقای زاکانی گفتیم که شما در عرض چهار سال، پنج مدیرعامل مترو عوض کردید». این تغییرات متوالی مدیران در شهرداری تهران به گفته اقراریان قابل کتمان نیست و عملکرد مجموعه مدیریتی شهرداری را زیر سؤال می‌برد. او افزود: «استدلال و نگاه رفقای شما در شورا این بود که وقتی تصمیم گرفتیم شهردار را جابه‌جا کنیم، نباید اجازه داد ثبات مدیریتی آسیب ببیند؛ اما وقتی به کارنامه عملکرد شما نگاه می‌کنیم در برخی مجموعه‌ها تا شش بار و پنج بار مدیر تغییر کرده است. این فهرست را داریم و ما فکر می‌کنیم این کار غلط است و این قابل کتمان نیست و مشخص است شما چند بار حکم زده‌اید».

این عضو شورای شهر تهران سپس به وضعیت کارگران شهرداری تهران پرداخت و گفت: «شهرداری تهران می‌بایست به امنیت شغلی، ایمنی کار، وضعیت مالی و وضعیت مسکن کارگران و فرهنگ محیط کار توجه کند». او ادامه داد در حالی که برخی از کارکنان شهرداری که از خارج به این مجموعه آمده‌اند، مشکلی ندارند، کارگران نیازمند توجه بیشتری هستند. اقراریان خطاب به شهردار تهران گفت: «حداقل فکری به حال کارگران شهرداری کنید. بالاخره رفقای شما که از جاهای دیگر به شهرداری می‌آیند مشکلی ندارند، اما کارگران نیازمند دستگیری هستند».

نادعلی، دیگر عضو شورای شهر تهران، در واکنش به سخنان اقراریان در این جلسه گفت: «می‌گویند که می‌خواستند شهردار را عوض کنند و موافقان اعلام کرده‌اند که چون می‌خواهند ثبات برقرار باشد، نباید شهردار را تغییر دهیم». او ادامه داد: «اعضای موافق شورا معتقد بودند که جریان خدمت به‌خوبی پیش می‌رود و معتقد بودیم شهردار موفق است و باید حمایت می‌کردیم». این اظهارات به‌وضوح نشان‌دهنده اختلاف نظرهایی است که در میان اعضای شورای شهر درخصوص عملکرد زاکانی و تغییرات مدیریتی در شهرداری تهران وجود دارد.

نادعلی همچنین در ادامه به نقد اقراریان نسبت به وضعیت کارگران شهرداری پاسخ داد و گفت: «این ادعا وجود دارد که مدیرانی که از بیرون آمدند مشکلی ندارند و کارگران مشکل دارند. ما نباید فضای موجود را تحریک کنیم. حرفی که ما پشت تریبون می‌زنیم چه احساسی به کارگران می‌دهد؟». این سخنان به نوعی تلاش برای تعدیل انتقادات و حفظ وحدت در میان اعضای شورا بود، اما اقراریان و برخی دیگر از اعضا همچنان بر لزوم توجه به مشکلات کارگران و وضعیت مدیریتی شهرداری تأکید داشتند. نادعلی در ادامه افزود: «این‌گونه نیست که کسی به فکر کارگران نباشد». او سپس تصریح کرد: «اقدامات و دغدغه‌هایی که شهرداری برای کارگران داشته، باید ارائه شود و اگر ایراد منطقی داریم می‌توانیم مطرح کنیم. نباید بافت زحمتکش را با این سخنان تحریک کنیم». او با این سخنان به‌وضوح تلاش می‌کرد از شدت انتقاد از وضعیت کارگران بکاهد و فضای شورا را به سمت گفت‌وگو و هم‌فکری سوق دهد.